

ΔΥΟ ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μέρος 2ο

Το cd-rom *Η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή*

Κατερίνα Χαρατζοπούλου

Αρχαιολόγος, ειδικευμένη στην Τεκμηρίωση

Η ηλεκτρονική έκδοση *Η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή* πραγματεύεται τον πολιτισμό της κλασικής εποχής, όπως δημιουργήθηκε στην κοιλίδα του, την Αθήνα και την Αττική, και από τη λήψη του 5ου αιώνα μέχρι και τα τέλη του 4ου αι. π.Χ. Το κοινό στο οποίο απευθύνεται η έκδοση είναι τόσο οι οικογένειες, γονείς και παιδιά, όσο και οι δάσκαλοι και οι παιδαγωγοί. Η έκδοση επιδιώκει να γοητεύσει το κοινό αυτό, βοηθώντας το ταυτόχρονα να αποκτήσει γνώσεις. Για το λόγο αυτό ο χαρακτήρας της είναι εγκυκλοπαιδικός (reference) και το περιεχόμενό της αφορά όλες τις εκφάνσεις του κλασικού πολιτισμού, την ιστορία και την πολιτική, τις ιδέες και την πνευματική ζωή, την καλλιτεχνική δημιουργία, την καθημερινή ζωή και τη θρησκεία, με αναλυτικά κείμενα και με αναφορές σε επιλεγμένους αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και αντικείμενα. Φέρνει στην οθόνη μας, εκτός από τα εκτεταμένα κείμενα, ποικίλα εικονογραφικά τεκμήρια (χάρτες, σχεδιαστικές απεικονίσεις και φωτογραφίες αντικειμένων και μνημείων, τρισδιάστατες αναπαραστάσεις μνημείων), αφηγήσεις και μουσική επένδυση.

Οι πρώτες οθόνες μάς μεταφέρουν σ'έναν εικονικό χώρο, το εργαστήρι ενός αγγειοπλάστη και αγγειογράφου. Η περιήγηση ξεκινά με την επιλογή του μόνου ενεργού από τα εκτεθειμένα αγγεία: μιας πυξίδας, που είναι διακοσμημένη με τα περιεχόμενα της εφαρμογής. Η πυξίδα, το κομμάτι, που προοριζόταν στην αρχαιότητα για αλοφίρες ή κοσμήματα, χρησιμοποιείται στο ηλεκτρονικό αυτό μέσο ως "εύρημα" για τον "προσανατολισμό" στο περιεχόμενο. Τα αγγεία που παρατίθενται στη σειρά στο κάτω μέρος της οθόνης αντιστοιχούν σε βίντεο με τις διαφορετικές φάσεις της διακόσμησης ενός αγγείου στο εργαστήρι ενός σημερινού αγγειοπλάστη.

Η σύνδεση του κλασικού παρελθόντος με τη σημερινή εποχή ή με άλλες ιστορικές περιόδους, που αντανακλούν την επήρση του κλασικού πνεύματος, είναι μια συνειδητή επιλογή των συντελεστών της έκδοσης, και τη συναντάμε και στην επιλογή εικονογραφικού υλικού των ενότητων του περιεχομένου (για παράδειγμα, στα περιεχόμενα της ενότητας Φιλοσοφία: η λεπτομέρεια από την τοιχογραφία της Σχολής των Αθηνών του Ραφαήλ στα δωμάτια του Πάπα στο Βατικανό) και ως ανεξάρτητη ενότητα (παράρτημα, δεξ πιο κάτω). Η ανακάλυψη του περιεχομένου γίνεται από τον κύριο αυτόν άξονα πρόσβασης σταδιακά, με ιεραρχικά δομημένα επίπεδα ανάλυσης, που διευκολύνουν τη μαθησιακή διεργασία.

Οι 4 θεματικές ενότητες, *Ιδιωτικός Βίος*, *Δημόσιος Βίος*, *Τέχνη* και *Τεχνική*, *Λόγος* και *Επιστήμες*, αναλύονται σε υποενότητες (*Δημόσιος βίος*, υποενότητες: *Γέννηση της Δημοκρατίας*, *Πολίτευμα*, *Πόλεμος*, *Οικονομία*, *Κοινωνική διαστρωμάτωση*, *Θρησκεία*, *Δημόσιοι χώροι*, *Ιδιωτικός βίος*, υποενότητες: *Το κοινωνικό φύλο*, *Εργασία*, *Καθημερινή ζωή*, *Εκπαίδευση*, *Διαβατήριες τελετές*). Τα θέματα των υποενότητων συμβολίζονται με εικονίδια σε αχνούς τόνους, το πέρασμα του δείκτη του ποντικού ενεργοποιεί το εικονίδιο που χρωματίζεται, ενώ συγχρόνως εμφανίζονται τα περιεχόμενα της υποενότητας: (η υποενότητα *Πολίτευμα* περιλαμβάνει την Αθηναϊκή δημοκρατία, τη Νομοθεσία και το Δίκαιο, τα Πολιτειακά όργανα, την Πολιτική του Περικλή και την Πολιτική σκηνή στα χρόνια του Περικλή. Η υποενότητα *Διαβατήριες τελετές* αναλύεται στη *Γέννηση*, την *Εφηβεία*, το *Γάμο* και το *Θάνατο*). Ο αναγνώστης βρίσκεται μπροστά σε μια πληθώρα θεμάτων που σκιαγραφούν πτυχές της γνώσης μας για τον κλασικό πολιτισμό.

Οι οθόνες περιεχομένου πραγματεύονται

τα θέματα με κείμενο, εικόνες και αφηγήσεις, ενώ περιέχουν ενδιαφέροντα στοιχεία διαδραστικότητας. Οι γενικοί τίτλοι λειτουργούν σαν δείκτες, σηματοδοτώντας την ενότητα στην οποία βρίσκεται ο αναγνώστης, αλλά και ενεργά, σαν κουμπιά πλοήγησης, δίνοντας του τη δυνατότητα να επιστρέψει στην "πυξίδα", την κύρια οθόνη επιλογής περιχομένων. Οι τίτλοι των υποενότητων, που σημειώνονται με διαφορετικό χρώμα, εκτός από τη λειτουργία σήμανσης, δίνουν πρόσβαση σε καταποριστική εισαγωγή, με τη μορφή σύντομης αφήγησης. Οι διαθέσιμες λειτουργίες (μεγεθύνσεις εικόνων, πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα των εικόνων, συνδέσεις μέσα από το κείμενο σε διαφορετικού είδους πληροφορίες, είτε προς μεγαλύτερη ανάλυση στοιχείων του περιχομένου είτε προς επεξηγήσεις) δηλώνονται με αντίστοιχες αλλαγές στη μορφή του δείκτη του ποτικιού. Το παράδειγμα της οθόνης για την Κατοικία (Ενότητα Τέχνη και Τεχνική, υποενότητα Αρχιτεκτονική) χρησιμοποιεί για να εικονογραφήσει τις ποικίλες λειτουργίες διαδραστικής παρουσίαισης και ανάλυσης του περιχομένου καθώς και τη χρήση πλούσιου εικονογραφικού υλικού: ο αναγνώστης, ξεκινώντας από την σχεδιαστική απεικόνιση ενός αρχαίου σπιτιού εξερευνά τους χώρους του και γνωρίζει τη χρήση τους (επιλέγοντας είτε ένα συγκεκριμένο χώρο από το σχέδιο του σπιτιού είτε την ονομασία του χώρου από τη λίστα στο δεξιό τμήμα της οθόνης: η επιλογή του γυναικωπότη οδηγεί στην απεικόνιση του χώρου όπως παρουσιάζεται στις παραστάσεις ενός αγείου) ή τις κατασκευαστικές τους λεπτομέρειες. Άλλο παράδειγμα παρουσίαισης προσφέρει η οθόνη για τους Δραματικούς αγώνες (Ενότητα Λόγος και Επιστήμες, υποενότητα Ποίηση και θέατρο), η εικονογράφηση συνοδεύεται από λεπτομέρειες λεζάντες, που εμφανίζονται στην ειδική ζώνη στο κάτω μέρος της οθόνης με το πέρασμα του δείκτη πάνω από την εικόνα. Με χαρτογραφικές απεικονίσεις συνοδεύονται κείμενα που πραγματεύονται αρχαιολογικούς χώρους, όπως για το νεκροταφείο του Κεραμεικού στην υποενότητα Νεκροταφεία της ενότητας Δημόσιοι Χώροι, ενώ ανάμεσα στις εικόνες των μνημείων συναντάμε καλής ποιότητας τρισδιάστατες φωτορεαλιστικές αναπαραστάσεις κτηρίων της κλασικής εποχής, όπως η Βασιλείος Στοά, το Παλαιό και το Νέο Βουλευτήριο στην αρχαία Αγορά. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρέχεται δυνατότητα περιήγησης στο εσωτερικό του κτηρίου, όπως στην τρισδιάστατη φωτορεαλιστική ανασύσταση της Θόλου της Αγοράς.

Συμπληρωμα στον σταδιακό αυτό τρόπο εξερεύνησης του περιχομένου, ιδιαίτερα χρήσιμο στο βασικό αναγνώστη, παρέχει ένας εναλλακτικός τρόπος πρόσβασης με τη μορφή αναλυτικού πίνακα περιχομένων. Παρουσιάζει το σύνολο των διαθέσιμων ενότητων και των υποδιαιρέσεών τους.

Εκτός από την αναλυτική παρουσίαση του

βασικού κορμού των περιχομένων, που αντιστοιχεί στους κύριους άξονες οργάνωσης του, ειδικά "παραρτήματα" προσφέρουν πρόσβαση σε συγκεκριμένες μονάδες του. Πρόκειται στην ουσία για εικονογραφημένα ευρετήρια, που δίνουν άμεση πρόσβαση στην εικονογραφική τεκμηρίωση των 450 αντικειμένων της ηλεκτρονικής έκδοσης, κατά κατηγορίες (πλαστική, ζωγραφική, αγγεία) αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Αττικής (Αθήνα, Σούνιο, Έλευσινα), όπως επίσης και στους χάρτες και τις 14 τρισδιάστατες αναπαραστάσεις μνημείων και αντικειμένων στην εφαρμογή.

Με έναν παρεμφερή τύπο οθόνης, που τηρείται όμως στο κείμενο, και δυνατότητα αναζήτησης στο σύνολο των κειμένων του αντίστοιχου παραστήματος, αποδίδονται τα βιογραφικά λήμματα, οι επεξηγήσεις όρων (γλωσσάρι) και η βιβλιογραφία, ελληνική και ξένη. Με τον ίδιο τύπο οθόνης κείμενο αποδίδεται το τριμερές "χρονολόγιο", που περιλαμβάνει τις ημερομηνίες των κυριότερων ιστορικών (πόλεμοι και πολιτικά γεγονότα) και πολιτιστικών γεγονότων καθώς και τις κυριότερες χρονολογίες που συνδέονται με την ανακάλυψη και τη μελέτη του κλασικού πολιτισμού.

Η πλοήγηση, η "κυκλοφορία" δηλαδή μέσα στο περιχομένο της εφαρμογής, είναι πολύ εύκολη. Οι διαθέσιμες επιλογές, που εμφανίζονται συστηματικά στο κάτω μέρος κάθε οθόνης, επιτρέπουν τη μετάβαση στην προηγούμενη οθόνη, στα αναλυτικά περιχομένα, στα παραρτήματα, στο χρονολόγιο ή (επιτρέπουν) την επιστροφή στην πυξίδα-αφετηρία της εφαρμογής. Ακόμη, από κάθε οθόνη της εφαρμογής παρέχονται η λειτουργία εκτυπώσεως, η "βοήθεια" και η επιλογή εξόδου από την εφαρμογή.

Για τους λιγότερο εξοικειωμένους με τα **cd-rom** αναγνώστες, ένα συνοδευτικό φυλλάδιο παρουσιάζει λεπτομερώς όλες τις λειτουργίες της επιφάνειας χρήσης με χαρακτηριστικά παραδείγματα, καθώς επίσης και τα στοιχεία προέλευσης των εικόνων και τους συντελεστές της έκδοσης.

Η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή

Έκδοση : Εκδοτική Ερμής
 Παραγωγή: Εκδοτική Ερμής και CAID - Κέντρο Εφαρμοσμένου Βιομηχανικού Σχεδίου
 CD-ROM Mac / PC, Ελληνικά
 Επιστημονική επιμέλεια : Δημησθένης Ζιρώ, Άννα Λαμπράκη
 Υπεύθυνος παραγωγής : Νίκος Γκουράρος
 Υπεύθυνος σχεδιασμού : Νίκος Γκουράρος,
 Γιώργος Παπακωνσταντίνου
 Καλλιτεχνική επιμέλεια : Γιώργος Παπακωνσταντίνου
 Μουσική : Πλάτων Ανδριτσάκης
 Τιμή : 17.700 δρχ.